

Fact sheet

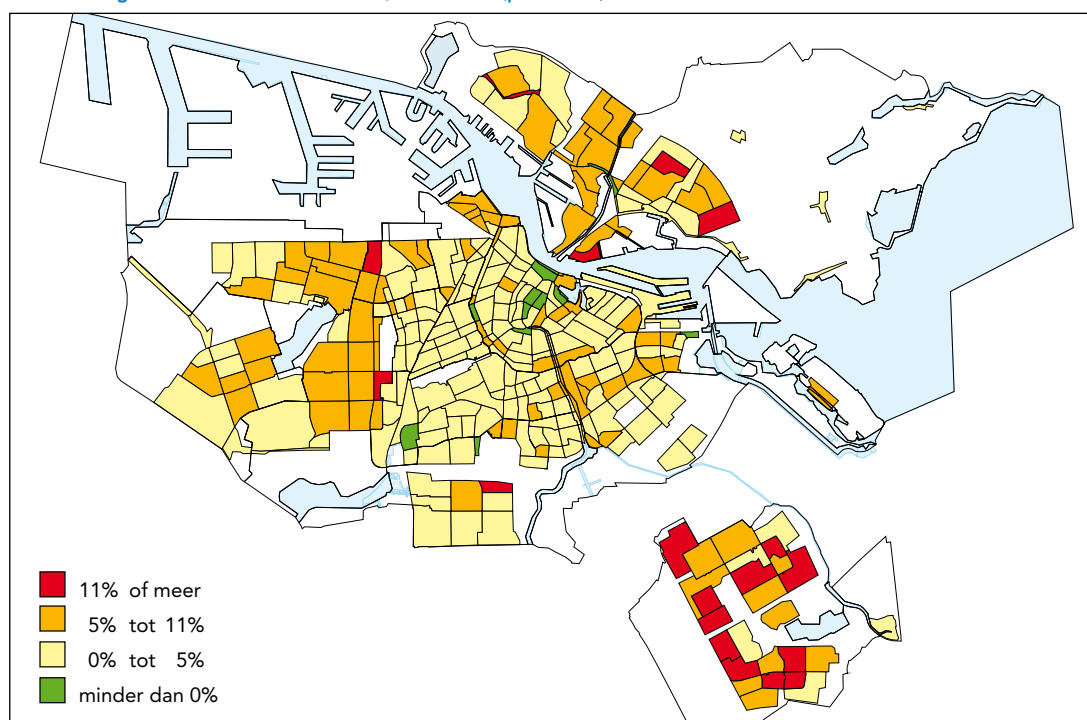
nummer 2 | februari 2006

Overige niet-westerse allochtonen in Amsterdam

Tussen 1992 en 2005 is de groep 'overige niet-westerse allochtonen' in Amsterdam met maar liefst 86% toegenomen. Tot deze groep behoren globaal genomen personen uit Afrika, Azië en Zuid-Amerika zonder de traditionele immigratielanden Suriname, Marokko, Turkije en de Nederlandse Antillen. In 1992 woonden er 38.627 'overige niet-westerse allochtonen' in Amsterdam, in 2005 zijn dit er 71.855.

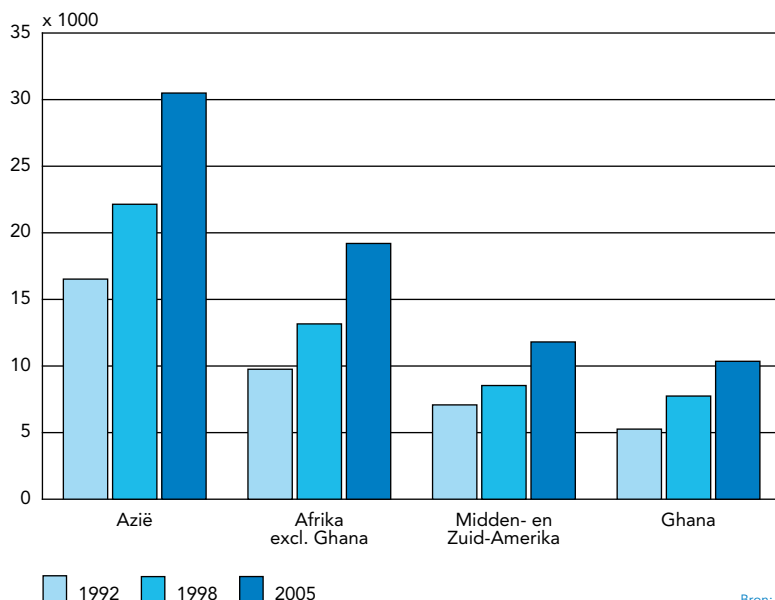
Deze fact sheet bespreekt de ontwikkelingen van de groep 'overige niet-westerse allochtonen'. Aangezien er veel Ghanezen in Amsterdam wonen, zullen de Ghanezen in deze fact sheet als een aparte groep besproken worden.

Groei 'overige niet-westerse allochtonen', 1992-2005 (procenten)

Opvallend is de verdubbeling van het aantal Afrikanen en Ghanezen. In 2005 wonen er ruim 10.000 Ghanezen in Amsterdam. Na de Surinamers, Marokkanen, Turken en Antillianen vormen zij nu qua grootte de vijfde niet-westerse etnische groep in Amsterdam. Opvallend is dat ruim tweederde van de Ghanezen in Zuidoost woont.

Groei 'overige niet-westerse allochtonen' in Amsterdam, 1992-2005

Bron: O+S

Op 1 januari 2005 wonen er 742.951 personen in Amsterdam van wie de meerderheid (650.000) de Nederlandse nationaliteit heeft. Wordt echter gekeken naar etniciteit¹, dan blijkt de helft van deze personen van niet-Nederlandse afkomst is. Bij etniciteit maakt O+S doorgaans de onderverdeling in zeven groepen: Surinamers, Antillianen, Turken, Marokkanen, Zuid-Europeanen, niet-geïndustrialiseerden en geïndustrialiseerden. De eerste zes groepen worden de etnische minderheden genoemd. Vaak worden ze aangeduid als de *niet-westerse allochtonen*. De Oost-Europese landen behoren volgens deze definitie tot de niet-geïndustrialiseerde landen. Het CBS volgt een andere definitie. De belangrijkste verschillen zijn dat het CBS de Zuid- en Oost-Europese landen tot westerse landen rekent. In deze fact sheet wordt de definitie van het CBS gehanteerd.

De meeste onderzoeken van O+S en het CBS kijken alleen naar de grootste subgroepen binnen de groep niet-westerse allochtonen: Turken, Marokkanen, Surinamers, Antillianen en de groep overigen. Over de specifieke samenstelling van de 'overige niet-westerse allochtonen' is daarom weinig bekend. Tot deze groep behoren personen uit Afrika (exclusief Marokko), Midden- en Zuid-Amerika (exclusief Suriname en de Antillen) en Azië (exclusief Turkije, Indonesië en Japan). Hoewel tussen 1992 en 2005 de autochtone bevolking in Amsterdam met 13% afnam, steeg de totale Amsterdamse bevolking met 4%. Deze stijging vindt haar verklaring in het aantal niet-westerse allochtonen dat steeg met 42% en het aantal westerse allochtonen dat steeg met 12%. Binnen de groep niet-westerse allochtonen nam het aantal Amsterdammers van Turkse, Marokkaanse, Surinaamse en Antilliaanse herkomst met 30% toe. De groep 'overige niet-westerse allochtonen' steeg met 86%. Op 1 januari 2005 telt de groep 'overige niet-westerse allochtonen' in Amsterdam 30.493 Aziaten, 19.201 Afrikanen, 10.354 Ghanezen en 11.807 Midden- en Zuid-Amerikanen. Van deze personen heeft 72% de Nederlandse nationaliteit. Hiervan is 31% bipatride wat betekent dat zij zowel Nederlandse als de eigen nationaliteit van herkomst hebben. Tenslotte staat 28% geregistreerd als buitenlands.

De eerste generatie van de 'overige niet-westerse allochtonen' steeg tussen 1992 en 2005 met 67%. Maar de grootste toename is die van de tweede generatie met 151%. Onder hen groeide de tweede generatie Ghanezen het hardst, namelijk met 322% ten opzichte van 1992.

Aziaten

In 2005 wonen er 30.493 Aziaten in Amsterdam, wat ten opzichte van 1992 een toename van 85% is. Wat hierbij opvalt is de sterke toename van mensen uit Irak en Afghanistan; waarschijnlijk vluchtelingen. Tussen 1992 en 2005 vervijfvoudigde het aantal Irakezen, hun aantal steeg met name sterk tussen 1992 en 1998. Het aantal

Overige niet-westerse allochtonen naar generatie, 2005 en groei 1992-2005

	eerste generatie	% toename 1992-2005	tweede generatie	% toename 1992-2005	totaal	% toename 1992-2005
Azië	21.751	77	8.742	108	30.493	85
Afrika (exclusief Ghana)	13.043	73	6.158	176	19.201	97
Ghana	6.683	52	3.671	322	10.354	97
Midden en Zuid-Amerika	8.259	48	3.548	137	11.807	67
totaal	49.736	67	22.119	151	71.855	86

Bron: O+S

Afghanen vernegenvooudigde zelfs. Toch zijn de meeste Aziaten nog altijd afkomstig uit China. Andere grote groepen Aziaten in Amsterdam zijn – in aflopende volgorde – afkomstig uit Pakistan, India, Iran, Filippijnen, Israël en Thailand. Bijna een derde van de Aziaten verblijft korter dan vijf jaar in Nederland (29%) en een vijfde 20 jaar of langer (21%). Ongeveer driekwart van de Aziaten heeft de Nederlandse nationaliteit (72%, waarvan 30% bipatride).

Afrikanen exclusief Ghanezen

Het aantal mensen afkomstig uit Afrika verdubbelde van 9.758 personen in 1992 naar 19.201 personen in 2005. Dit is een stijging van 97%. Met name in de jaren negentig steeg het aantal Afrikanen in Amsterdam sterk. De meeste van hen zijn afkomstig uit Egypte (5.384). Verder is een groot aantal afkomstig uit Tunesië, Zuid-Afrika, Ethiopië en Nigeria. Relatief veel Afrikanen verblijven korter dan vijf jaar in Nederland (34%) en maar weinig 20 jaar of langer (14%). Ten opzichte van de andere hier besproken groepen zijn relatief veel Afrikanen bipatride (36%). Slechts 34% heeft alleen de Nederlandse nationaliteit.

Ghanezen

Het aantal Ghanezen in Amsterdam steeg tussen 1992 en 2005 eveneens met 97% tot 10.354 personen. Opvallend is hun sterke toename tussen

1992 en 1998. Deze periode staat bekend als de derde migratiefase². Deze kenmerkt zich als 'netwerkmigratie', waarbij het welzijn van de hele familie de inzet is. Familieleden investeren in de opleiding en reis van één familielid, dat op zijn of haar beurt, zodra het enigszins mogelijk is, de hele familie gaat ondersteunen.

De meeste Ghanezen wonen dan ook 10 tot 19 jaar in Nederland (48%). Opvallend weinig Ghanezen verblijven langer dan 20 jaar in Nederland (5%), hetgeen betekent dat zij vrijwel allemaal in de tweede of derde migratiegolf naar Nederland zijn gekomen.

Driekwart van de Ghanezen heeft de Nederlandse nationaliteit (76%, waarvan 29% bipatride).

Midden- en Zuid-Amerikanen

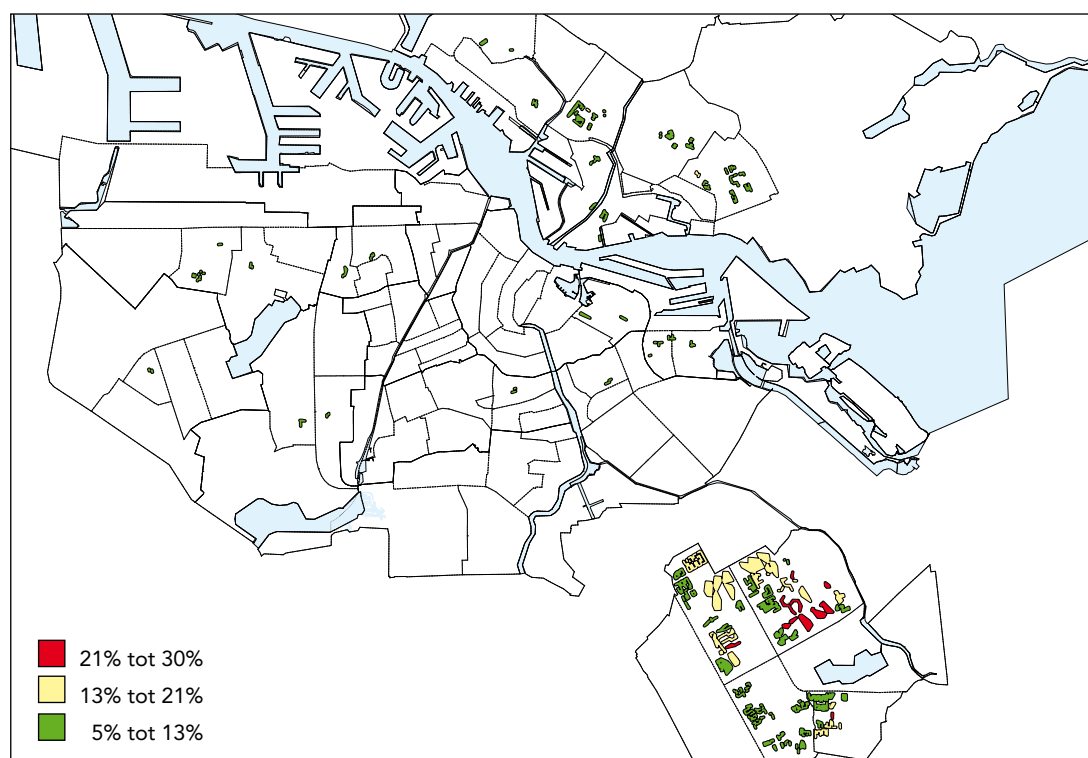
Met 67% steeg het aantal Midden- en Zuid-Amerikanen het minst ten opzichte van de andere groepen. In aantallen is dit een toename van 4.726 personen. Er wonen nu 11.807 Midden- en Zuid-Amerikanen in Amsterdam.

De meeste mensen uit deze groep zijn afkomstig uit de Dominicaanse Republiek (2.088). Ook zijn er relatief veel Colombianen en Brazilianen, hun aantal verdubbelde ten opzichte van 1992.

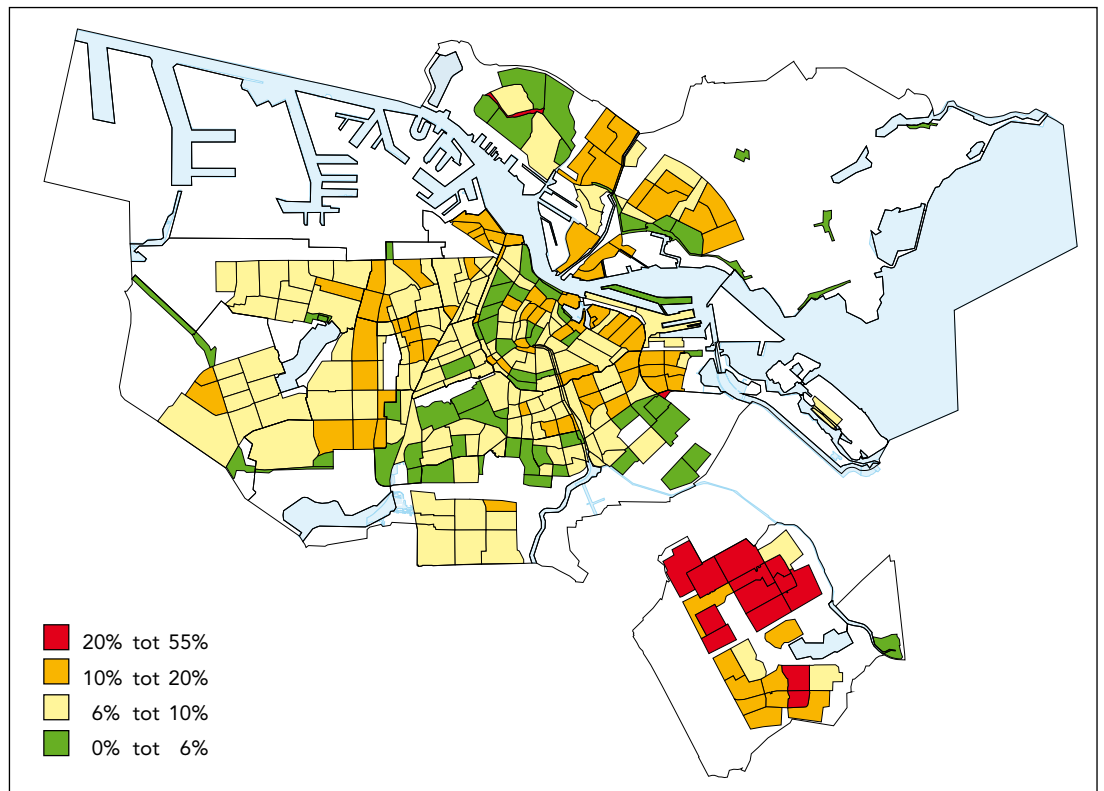
Relatief weinig Midden- en Zuid-Amerikanen verblijven 20 jaar of langer in Nederland (18%).

De meeste hebben de Nederlandse nationaliteit (72%, waarvan 29% bipatride).

Concentratie Ghanezen, 2004 (procenten)

'Overige niet-westerse allochtonen', 2005 (procenten)

Bron: O+S

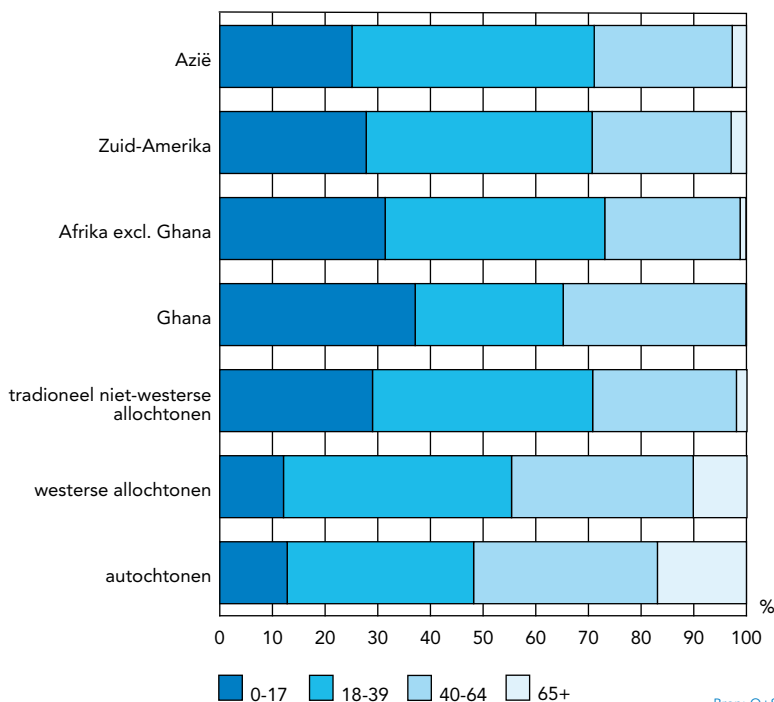
Ruim tweederde van de Ghanezen woont in Zuidoost

De 'overige niet-westerse allochtonen' zijn het sterkst oververtegenwoordigd in Amsterdam-Zuidoost waar zij 21% van de bevolking vormen. Ook in Amsterdam-Noord en Zeeburg is er een oververtegenwoordiging; ruim 10% van de bevolking behoort daar tot de 'overige niet-westerse

allochtonen'. De oververtegenwoordiging in Zuidoost wordt vooral veroorzaakt doordat ruim tweederde van de groep Ghanezen in dit stadsdeel woont.

Een concentratie in Amsterdam-Noord bestaat vooral uit mensen afkomstig uit de rest van Afrika en Azië. Van hen wonen er ongeveer evenveel in Amsterdam-Noord als in Zuidoost. Midden- en Zuid-Amerikanen wonen behalve in Zuidoost ook vaak in Amsterdam-Centrum en in Oud-Zuid.

Leeftijdopbouw van de etnische groepen in Amsterdam, 1 januari 2005 (procenten)

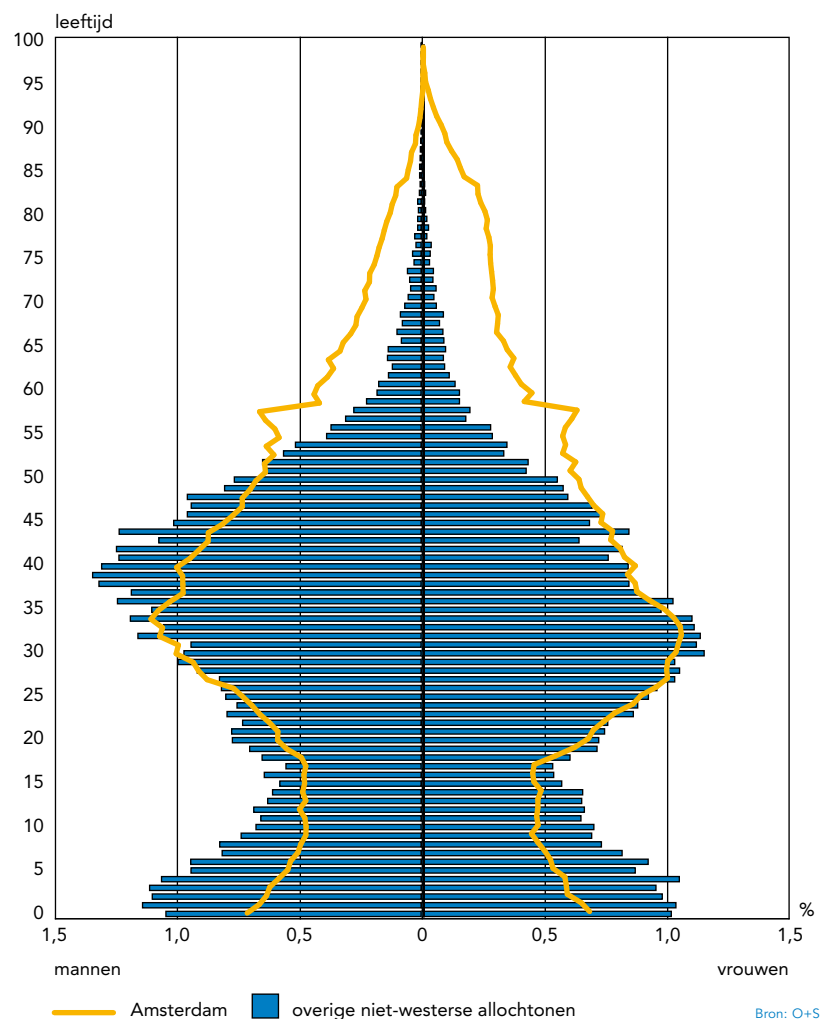

De sterke concentratie van Ghanezen in Zuidoost verschilt met de spreiding van de overige Afrikanen. Er wonen nog relatief weinig 'overige niet-westerse allochtonen' in de Westelijke Tuinsteden. Toch is de groei daar sterk evenals in Amsterdam-Noord en Zuidoost. Deze groei is in lijn met de verschuiving van de traditionele groep allochtonen vanuit de centrale stadsdelen naar de rand van de stad.

Jeugd sterk oververtegenwoordigd bij alle groepen

De meeste 'overige niet-westerse allochtonen' zijn korter dan twintig jaar in Nederland of zijn hier geboren. Ze zijn dan ook erg jong in vergelijking met de gehele Amsterdamse bevolking: 29% is minderjarig (0-17 jaar) tegen 13% van de autochtone bevolking. Bij de ouderen is er nog veel meer verschil: slechts 2% is 65 jaar of ouder,

Bron: O+S

terwijl dat bij de autochtonen 17% is. De subgroepen hebben ongeveer dezelfde leeftijdsopbouw. Alleen de Ghanezen hebben verhoudingsgewijs een kleinere groep jong volwassenen, maar een grotere groep kinderen en middelbaren. Dit komt overeen met het beeld dat in de jaren negentig het aantal Ghanezen niet alleen sterk toenam door migratie, maar ook door

geboorten. Veel Ghanezen zijn bij aankomst in Nederland komen eind twintig of begin dertig, de fase waarin menig een gezin sticht. Van alle niet-westerse subgroepen hebben de Aziaten de minste jeugdige bevolking.

Veel meer mannen dan vrouwen uit Afrika

Voor alle etnische groepen geldt dat de man/vrouw verhouding bij de kinderen tot 18 jaar in evenwicht is. Bij de volwassenen zijn mannen licht oververtegenwoordigd; 53% van de 'overige niet-westerse allochtonen' is een man. Maar dit aandeel verschilt sterk per etnische groep. Het hoogste aandeel mannen onder de volwassenen komt voor bij de Afrikanen (exclusief Ghana); van hen is 62% een man. Dit wordt veroorzaakt doordat deze groep hier nog maar kort woont. In het algemeen vestigen mannen zich eerst in een land en volgen later door gezinshereniging of -vorming de vrouwen. De mannen zijn met name oververtegenwoordigd in de grotere subgroepen afkomstig uit Egypte, Algerije en Nigeria. Het is niet onwaarschijnlijk dat in de komende jaren door gezinshereniging of -vorming het aantal vrouwen zal toenemen.

Ook uit Azië komen meer mannen dan vrouwen (54% is een man) en dan met name uit Iran, Irak en Afghanistan uit welke landen ruim 60% man is. Uit Thailand en de Filippijnen zijn juist weer meer vrouwen afkomstig. Veel van de vrouwen uit deze landen zijn met een Nederlander getrouwd.

Opvallend is dat uit Midden- en Zuid-Amerika meer vrouwen dan mannen naar Nederland komen (57% is een vrouw). Met name onder Dominicanen en Colombianen zijn vrouwen sterk oververtegenwoordigd. Zij zijn vaak met een Nederlander of Antilliaan getrouwd.

Alleen bij de Ghanezen zijn er evenveel mannen als vrouwen.

Noten

- 1 Bij etniciteit wordt rekening gehouden met het geboorteland van de persoon en die van zijn ouders.
- 2 De eerste migratiefase van Ghanezen vond plaats van 1974-1983 en had te maken met de oliecrisis. Een groot deel van de Ghanezen zijn economische migranten, een geringer deel

politieke migranten. De tweede migratiefase begon in 1983 en hield verband met de extreme droogte, de politieke instabiliteit en de uitzetting van meer dan één miljoen Ghanezen uit Nigeria.

De Stads- en Regiomonitor Amsterdam

De Stadsmonitor Amsterdam en de Regiomonitor Amsterdam zijn computerapplicaties om stad en regio in sociaal opzicht te monitoren en ruimtelijke ontwikkelingen door de tijd heen gedetailleerd te volgen. Het zijn geografische informatiesystemen die tal van ongekende analytische mogelijkheden bieden voor onderzoekers en beleidsmakers die geïnteresseerd zijn in demografie, volkshuisvesting, maatschappelijke participatie en integratie.

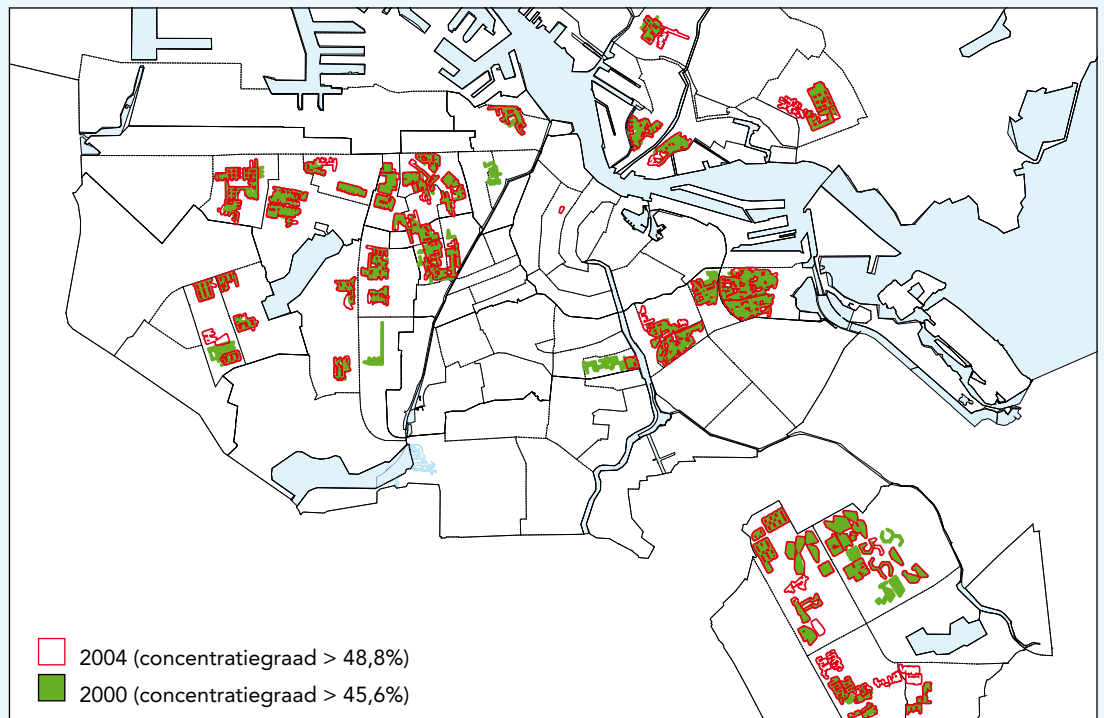
De monitor houdt nauwkeurig bij (op een niveau van circa 18.000 zesposities postcodes) hoe het in sociaal-ruimtelijk opzicht op uiteenlopende terreinen, zoals werk, onderwijs en cultuur gesteld is met de participatie van Amsterdammers in hun stad. Van de ruimtelijke spreiding van die verschijnselen kunnen heel precieze kaartbeelden op het computerscherm worden opgevraagd. Op termijn moet de monitor een probleemsignalerende functie krijgen. Nu al wordt ze ingezet voor diverse gemeentelijke rapportages, waaronder die in het kader van het Sociaal Structuurplan Amsterdam.

Aan de basis van het systeem staan gegevens op het niveau van zes posities (vier cijfers en twee

letters) postcodes. Amsterdam telt ongeveer 18.000 bewoonde postcodes en via verschillende registraties en tellingen beschikt de gemeente over allerlei bevolkingskenmerken voor die postcodes.

Naast thema's als etniciteit, leeftijd en werkloosheid gaat het om andere demografische gegevens en werkgelegenheidsindicatoren, en verder nog om een welgekozen gegevensverzameling op het gebied van leefbaarheid (voorzieningen/criminaliteit), onderwijs en opleiding, politiek (gemeenteraad) en cultuurparticipatie. Kortom, een scala aan gegevens om de mate van sociale integratie en maatschappelijke participatie van allerlei bevolkingsgroepen in de stad en de dynamiek daarin door de tijd heen gedetailleerd in kaart te brengen.

Concentraties niet-westerse allochtonen, 2000 en 2004 (procenten)

Colofon

Gemeente Amsterdam
Dienst Onderzoek en Statistiek

Weesperstraat 79
1018 VN Amsterdam
Telefoon 020 527 9527
Fax 020 527 9595
algemeen@os.amsterdam.nl
www.os.amsterdam.nl

De Stadsmonitor Amsterdam is een samenwerkingsproductie van de Universiteit van Amsterdam, afdeling Geografie en Planologie en de Dienst Onderzoek en Statistiek (O+S) van de Gemeente Amsterdam.

De Regiomonitor bevat gegevens over de gemeenten Amsterdam,

Haarlem, Haarlemmermeer, Zaanstad, Purmerend, Diemen, Amstelveen en Almere.

Indien u meer informatie wenst kunt u contact opnemen met Manilde van der Oord: m.oord@os.amsterdam.nl

Met dank aan Rinus Deurloo, I-mapping Almere

Bron: Stadsmonitor UvA, afdeling Geografie en Planologie/O+S